

میزان نقش سواد رسانه ای بر تربیت و یادگیری کودکان و نوجوانان

مریم ملکپور شلمزاری^۱، صالح ناصری دستنایی^۲، خلیل مقصودی^۳

۱- کارشناسی علوم تربیتی، شهید باهنر شهرکرد

Maryammalekpour۷۵@yahoo.com

۲- کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه پیام نور شهرکرد

salehnaseri@yahoo.com

۳- کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، دانشگاه تهران

Khalil.maghsoodi@gmail.com

چکیده

امروزه رسانه‌ها به عنوان یکی از ابزارهای اصلی انتقال و گسترش ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی، در رفتار کودکان و نوجوانان و تغییر رفتار اجتماعی آنان، دارای نقش مهمی است. هدف پژوهش حاضر، بررسی تأثیر رسانه‌ها بر تربیت و رشد کودکان و نوجوانان است. تست کامپیوتری در نمونه ۱۵۰ کودک با سن میانه ۵/۳۳ سال استفاده شده است تا سواد رسانه ای برآورد گردد و تشخیص وضعیت اجتماعی اقتصادی به عنوان متغیرهای مستقل برآورد شده اند. تحلیل‌های رگرسیون سلسله مراتبی نشان داده اند که سواد رسانه ای یک پیشگو مهم در یادگیری از رسانه می باشد حتی زمانی که دیگر فاکتورهای مرتبط نظیر هوش کنترل می گردند. نتایج نشان داد که بین میزان استفاده از رسانه‌های جمعی و رشد شناختی و اجتماعی کودکان رابطه معناداری وجود دارد؛ اما بین میزان استفاده از رسانه‌های جمعی و رشد عاطفی و روانی کودکان رابطه معناداری وجود ندارد.

واژگان کلیدی: سواد رسانه ای، رسانه، رشد عاطفی، رشد شناختی، رشد روانی، رشد اجتماعی.

مقدمه

سواد رسانه ای

تعاریف سواد رسانه ای اغلب زمانی تغییر می کنند که فناوری های موجود نمو می کنند و فناوری های جدید ظاهر می گردند (گورنسی و لوین ۲۰۱۵). معمولاً چنین تعاریفی شامل شایستگی هایی نظیر دسترسی، درک، تجزیه و تحلیل و ارزیابی پیام های رسانه ای، خلق پیام های رسانه ای، مشارکت و انعکاس می باشند (برای مثال هوبس و مور ۲۰۱۳؛ روگو ۲۰۱۵).

ما در مقاله حاضر عمدتاً به مفهوم سواد رسانه ای پوتر (۲۰۱۳) وابسته خواهیم بود چون این مفهوم چسب انداز توسعه ای را می پذیرد. کودکان بین سنین ۳ و ۵ سال مطابق با این مفهوم به اصطلاح مهارت های مقدماتی سواد رسانه ای را توسعه می دهند. کودکان بین سن ۵ و ۹ سال کار توسعه مهارت های ارزیابی حیاتی را شروع می کنند که حتی در دوران بلوغ و بزرگسالی درز مانی مهم تر می شوند که مهارت های پیشرفته کسب می گردند. مهارت های مقدماتی به قابلیت اساسی برای خواندن نشانه های رسانه ای ربط دارند تا الگو هایی را تشخیص دهند که سمبل ها خلق می کنند و معنی را به ان الگوها نسبت می دهند. ما این توانایی ها را در اصطلاح "سواد نشانه رسانه ای" پوشش می دهیم و پیشنهاد می دهیم که این جنبه بسیار مهم توسعه سواد رسانه ای در کودکان جوان می باشد.

توسعه سواد نشانه رسانه ای، اولین مایلستون در توسعه سواد نشانه رسانه ای (MSL) عبارتست از توانایی برای استفاده از سمبل ها.